

Истражувања во наставната пракса *RESEARCH IN TEACHING PRACTICE*

24-25 септември 2015

Проф. д-р Снежана Јованова-Митковска

Истражување

- ▶ **Истражувањето** води кон сознавање на воспитната пракса со цел да се откријат закони и законитости, битни врски и односи, поврзаност, условеност кои во воспитната пракса постојат и влијаат.
- ▶ Истражувањата се посебен вид и облик на сознавања, кои мора доследно да се организираат и спроведат според конкретни методолошки барања.
- ▶ Насочени се кон откривање и утврдување на закони изаконитости кои владеат во и помеѓу педагошките појави, секогаш се изведуваат со примена на научно истражувачки методи, техники, инструменти и е насочено кон менување, иновирање и унапредување на воспитно-образовната теорија практика.
- ▶ „нема валидно истражување во образованието ако не се бараат и собираат факти за образованието и воспитанието на различно ниво.“ (Савичевић, Д., 1996:177)

Зошто истражувања во образованието?

- ▶ Без истражување, без конкретизација на постојната соостојба не е можно ни унапредување на воспитно-образованата работа во училиштето
- ▶ Без егзактни описи на стандардниот колективитет-одделението кое се појавува како организациона единица на истражувањето, односно примерок на испитаници за вовед и проверка на иновациите во наставата

Кој сè може да врши истражувања во образованието и воспитанието?

- ▶ наставници, психолози, педагози, студенти постдипломци, социолози, антрополози,
- ▶ економисти, кои истражуваат конкретни аспекти на феноменот воспитание и образование.
- ▶ наставниците со третман на „техничари и технолози“ во образовната и воспитна работа, чија задача се исцрпуваше со примена на расположливите педагошки сознанија.
- ▶ Во последно време нивно вклучување во тимови на истражувачи, индивидуални истражувачи, но и кон тоа истите да ги вклучат учениците, придонесат во нивното оспособување за истражување, преку примена на истражувачката постапка во наставниот процес.

Синтагма видови педагошки истражувања

- ▶ Предмет на истражување во областа на воспитанието и образованието можат да бидат бројни педагошки прашања и проблеми за чие истражување може да се користат различни извори и различни видови на факти.
- ▶ Синтагмата „видови педагошки истражувања” се однесува на: „свкупноста на организацијата на едно проучување, односно истражување на воспитанието, условеност на тој процес, неговата внатрешна кохерентност, меѓусебна поврзаност и условеност на сите делови на таа единствена целина”.
- ▶ Кој вид на педагошко проучување и истражување ќе се применува зависи од повеќе фактори меѓу кои: предметот, целта и задачите на истражувањето, видот на факти кои ќе бидат собрани во истражувањето, логичко-методолошките постапки кои ќе се применат, материјалните, кадровските, временските и други услови.

Видови истражувања

- ▶ Фундаментални
- ▶ Применети
- ▶ Квантитативни
- ▶ Квалитативни
- ▶ Монодисциплинарни
- ▶ Интердисциплинарни
- ▶ Социометриски
- ▶ Трансферзални, лонгитудинални
- ▶ Современи
- ▶ Акциони...
- ▶ Емпириски...

Што се тоа емпириски истражувања?

- ▶ Секое педагошко истражување кое поаѓа од воспитната пракса, кое за основа на проучувањето го зема искуството како фактор (емпиријата) се нарекува емпириско истражување. (Банђур, В., Поткоњак, Н. (1999)
- ▶ Се поаѓа од општите педагошки сознанија
- ▶ Доминантно е индуктивното заклучување, компарацијата воопшто
- ▶ Се користат и при утврдување на вредноста на педагошките принципи
- ▶ Се наоѓа патот кон нивната практична примена

Називи за емпириските истражувања

- ▶ **оперативни** , имаат за цел генерирање на знаењата кои ќе овозможат решавање на некои општи или поединечни проблеми на практиката
- ▶ **применети** и се однесуваат главно на воспитната, наставната практика, оперативни затоа што (Савичевић, 1996, стр.224)

Тек на емпириското истражување

- ▶ Општата методолошка рамка низ која поминуваат овој вид на истражувања според (Савичевић, 1996, стр.225) е следната:
- ▶ Проблемот се појавува во одделението или наставната група. Истражувачот како лице кое располага со знаењето го започнува разговорот со наставниците
- ▶ Проблемот систематски се дефинира и се формулираат хипотези за негово објаснување и решавање
- ▶ Се спроведуваат потребните влезни мерки
- ▶ Се применуваат постапки и нивните ефекти од време на време се мерат
- ▶ Се реализира завршна евалвација

Предмет на емпириските истражувања

- Содржини
- Форми, облици,
- Методи и средства на воспитно образовна работа
-
- Пример: истражувања на дисциплината во одделението

Методологија

- ▶ Целта на реализираното истражување -испитување на ставовите и мислењата на наставниците (наставниот кадар од првиот и дел од вториот циклус од основното деветгодишно образование) за придонесот кој го имаат емпириските истражувања во развојот и унапредувањето на воспитно-образовната, наставната пракса.
- ▶ Дескриптивно-екпликативен метод
- ▶ Техники и инструменти за собирање на податоци интервјуирањето и протоколот за слободно интервју.
- ▶ Популацијата на истражување конечна
- ▶ Примерок беше едноставен случаен

Интерпретација на резултатите

- ▶ Реализација на емпириски истражувања во воспитната пракса од страна на наставен кадар – МИНИМАЛНО
- ▶ Причини:
- ▶ сложени и тешки задачи, временски повеќе ангажирани, нематеријална стимулација за истражувачка работа
- ▶ отпор за примена на истражувачките резултати
- ▶ Наставниците практичари немаат потребни знаења од методологија на педагошко истражување
- ▶ Дали се потребни?
- ▶ Да, неопходни за унапредување на воспитно-образовната пракса
- ▶ Неопходна е соработка со стручни служби, претставници од БРО, претпоставка – сите новини кои се воведуваат се засноваат на резултати од конкретно истражување
- ▶ Што е неопходно за да се спроведуваат?
- ▶ -дополнителна едукација, но во денови одредени за обука

► **Заклучок**

- - модернизацијата и рационализацијата на воспитно-образовниот процес е невозможна без претходни истражувања, проучувања на постојната теорија и воспитно-образовна практика;
- - менувањето, иновирањето на наставната работа, воспитната пракса е незамисливо без спроведување на конкретни истражувања во кои улогата на истражувач ќе ја има токму учителот(наставникот, воспитувачот);
- - неопходно е да се работи на јакнење на методолошката компетентност на учителот и во текот на инцијалното образование но и по пат на негово активно вклучување во конкретни проектни, истражувачки активности -самостојно, како носител на истите или пак како член на истражувачки тимови.
- - емпириските истражувања реализирани од страна на учителите, имплементацијата на резултатите од истите ќе придонесе за унапредување на воспитно-образовниот, наставниот процес.

-
- ▶ „Наставникот не е вешт увежбан техничар, но му се потребни компетенции да забележува и дефинира проблеми, да ги истражува на начин кој ќе му помогне да ги решава, осетливост за потребите на опкружувањето во кое работи и на ситуациите со кои се соочува, навиките на преиспитување и истражување, ставот на отвореност за промени, подготвеност за иницијатива и одлучување, позитивен однос кон континуираното учење, свест за одговорноста за сопствениот развој и дејствување,,

Радуловиќ, В